

بررسی و تحلیل ساختار بدیع معنوی در شعر پروین اعتصامی

منظر غلامی^{۱*}، علی حسن سهراب نژاد^۲

۱- کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور واحد ایلام، ایران، ایلام

۲- استادیار، دانشگاه پیام نور مرکز ایلام، ایران، ایلام

خلاصه

بدیع معنوی از مهم ترین بخش های بلاغت در ادبیات است و درواقع جان کلام است و مخاطب را سرشار از حس لطافت و غنای ادبی می کند. در مطالعه ی کتابخانه ای حاضر عناصر بدیع معنوی در دیوان پروین اعتصامی به شیوه توصیفی _تحلیلی مورد ارزیابی قرار گرفته است و پس از بررسی یافته ها مشخص گردید که تضاد در صدر عناصر مورد استفاده در دیوان پروین اعتصامی قرار دارند. همچنین در مطالعه ی حاضر، حسن تعلیل، تضاد، تلمیح، تنسیق الصفات و تناسب به عنوان عناصر بدیع معنوی مورد ارزیابی قرار گرفتند؛ در مجموع ۳۸ مورد حسن تعلیل، ۸۹ مورد تلمیح، ۱۲ مورد تنسیق الصفات و ۶۳ مورد تناسب در دیوان یافت شده است. در قسمت بدیع معنوی، شاعر بیشتر به تضاد پرداخته است و تمایل کمتری به استفاده از تنسیق الصفات داشته است. دلیل این امر ممکن است تمایل شاعر برای زیبایی شعرش در قالب تضاد و عدم دانش کافی واژگانی برای استفاده از تنسیق الصفات باشد.

کلمات کلیدی: بدیع، تضاد، تلمیح، تنسیق الصفات، پروین اعتصامی، تناسب

۱.مقدمه

از جمله شاعرانی که جایگاهی بالا و والا در عرصه شعر و شاعری بانوان ایران دارد، پروین اعتصامی است که عمر کوتاه و نه چندان بلند او، سلسله بلندی از فضیلت ها و سجایای اخلاقی است [۱]. شاعر شیرین سخن معاصر، پروین اعتصامی، فرزند اعتصام الملک - مترجم معروف و گشاینده ی دریچه ی بوستان ادب جدید به روی ایرانیان، شاعری ستودنی می باشد. این شاعر معاصر آشنا به ادبیات سنتی با بن مایه هایی از سبک خراسانی، عراقی و با آموزه های اخلاقی، حکمی، پند و اندرز، در تمثیل پردازی، مناظره گوایی و نمادگرایی، گوی سبقت از همگان ربوده؛ اندیشه های رنگارنگ را در قالب های شعری مختلف به ویژه «قطعه» همراه کرده و با بهره گیری از اشعار تعلیمی ناصر خسرو و سعدی و ترجمه ی اشعار لافونتن [۲] و آمیزه ای از مهر مادری با نفوذ در جان و دل مخاطبان ادب دوست، برانگیزاننده ی عواطف و احساسات شده و با جلوه گری بی شمار، سزاوار تماشا با صدهزار دیده گشته است. پروین اعتصامی، زنی است بیش تر منزوی، مطیع، عقیف و صمیمی با شعر ساده و مردمی به عنوان یک مصلح اجتماعی و اندرزگوی توانا، مردانه، از زبان مادران، درماندگان و درویشان به انتقاد

نویسنده مسئول*

Email: gholami8587857@gmail.com